

פסק הדין

מניה עצמה. גם אין היא מחקה את יוגר סלביה, שהשיגה עצמאות חיצונית, אך הר חוקה עדיין מדמוקרטית פנימית. המהפכה הצ'כוסלובקית דוגלת ברפורמה פנימית מהותית של המישטר הקומוניסטי. היא אומרת: אחריו עשרים שנות שילטון והתבססות, יכול וצריך הקומוניזם לחדול מלהיות דיקטטורה כפויה.

עליו להתבסס על רצון הרוב, על תהלי כים דמוקרטיים סדירים, על שילטון החוק. בקיצור: על הקומוניזם לקבל, סוף־סוף, צלם אנוש.

★ ★ ★

כאן מתמוטטת הטענה הסובייטית. יותר מזה: כאן חורצת הטענה הסובייטית דין מחריד על הקומוניזם כולו.

כי מוסקה אומרת, פשוטו כמשמעו: הקומוניזם כלל אינו יכול להתבסס על הרצון הטוב.

הקומוניזם אינו יכול להתקיים ללא דיקטטורה, ללא בולשת מדינית ובית־מישפט תלוי, ללא צנזורה והעלמת־האמת, ללא דריסה אכזרית של זכויות־האדם היסודיות. ואם ינהיגו הקומוניזם הצ'כוסלובקי, בקי חליה, תהליכים דמוקרטיים יים שימסרו את ההכרעה בידי רוב העם — יפול המישטר הקומוניסטי מניסטי מיד.

לא יום אחרי המהפכה, לא שנה אחרי המהפכה — אלא עשרים שנה אחרי המהפכה הקומוניסטית, אחרי שכל אדם ב צ'כוסלובקיה ראה היטב את טיבו, וכל הנוער התחנך על ברכיו.

הייתכן פסק־דין מחריד יותר של קומוניסטים על הקומוניזם? אבל לא די אף בכך. הגישה הסובייטית מרחיקה־לכת עוד יותר.

כי למעשה מתגננים בטענה הסובייטית חששות לגבי עתיד הקומוניזם בברית־המועצות עצמה.

שליטי־הקרמלין יראים בפני התפשטות ה רוח החרושה של הקומוניזם הצ'כוסלובקי. הם חוששים שצנזורה בפראג יביא לקרי גתה לעבר כל שאר המדינות הקומוניסטיות. הם רואים בה מגיפה, שתדביק מחר את הנוער הסובייטי עצמו. הם אינם בוטחים בנוער הסובייטי. הם אינם מוכנים להעניק לו מישטר ליברלי.

הם הוששים כי ליברליזציה של המישטר תביא להתמוטטות גם בברית־המועצות.

אחרי חמישים שנה של שילטון קומוניסטי. במדינה שבה גדל עתה הדור ה קומוניסטי השלישי, דור הנכדים של מחוללי המהפכה אוקטובר.

הקרמלין סבור, כי דור שלישי זה לא יקיים את המישטר הקומוניסטי, אם ינתן לו חופש של ביטוי ובחירה.

אוי למישטר שזו דעתו על עצמו.

★ ★ ★

אם צודקים שליטי מוסקבה, והקומוניזם ניום אינו יכול להתקיים ללא דיקטטורה מתמדת — כי אז ימות הקומוניזם בדורנו, בצורה זו או אחרת, בעולם המפותח.

וגם בעולם הבלתי־מפותח הוא ימות, כי מוקדם או במאוחר, אחרי השגת רמת מחיה מספקת.

אם צודקים שליטי פראג, והקומוניזם מסוי גל להתקיים גם במישטר דמוקרטי, ליברלי לי ואנושי — כי אז יש לקומוניזם עתיד. אנו, שאיננו קומוניסטים, שמעו לם לא היינו קומוניסטים — חייבים להזהרות במאבק זה באופן חדי־משמע, גלוי ופומבי עם הנוער הצ'כוסלובקי.

כי כל הלוחם נגד עריצות, נגד שרירות הביורוקרטיה, נגד מימסד קפוא ורודני — הוא אחינו.

הסמלונים כפראג תכעו בהפי גנותיהם את הידוש יחסי־ארצם עם ישראל. אנו, מצידנו, נדרוש: תמיכה ישראלית במאבק הצ'כוסלובקי, תמיכה מוסרית ומעשית מול פני כל האיזמים.

דובצ'ק וחבריו הם קומוניסטים בלב ובנפש.

מחוללי המהפכה הליברלית בצ'כוסלובקיה, ובראשם הסטודנטים והסופרים, אינם מעוניינים בפירוק החברה הסוציאליסטית. הם רוצים בליברליזציה של החברה, כי מישטר קומוניסטי־דמוקרטי, בסוציאליזם המכבד את זכויות־האדם.

בשיפור המישטר, לא בהפלת המישטר עצמו.

ייתכן, כמובן, כי תומכים בליברליזציה גם יסודות המקיים כי זהו רק צעד ראשון לקראת חיסול החברה הסוציאליסטית. אך לא אלה שולטים בתהליך, ולא הם הנותנים את הטון. הקונסנזוס, הרצון המשותף של כל הגורמים שהפילו את כנופיית נובוטני, הוא שיש להעביר את המישטר הקומוניסטי לפסים הומאניים וליברליים.

מחיבת, המבטיחה ביטחון קולקטיבי לכל חברותיה, ואין חברה אחת יכולה לפרוש ממנה כאחת־נפשה. טיבה של פדרציה כזאת מחייב שכל שינוי בה חייב להתבסס על הסכמה כללית. (גם זהו גורם בשיקולינו לגבי עתיד יחסי ישראל־פלסטין.)

עד כאן הכל סביר. אך כאן גם גבול הסבירות.

★ ★ ★

כי המישטר הצ'כוסלובקי הנוכחי אינו חולם על נטישת ברית־וארשה, או על היפרדות מן הגוש הקומוניסטי.

לא מבחינה לאומית ולא חברתית. מבחינה לאומית, זקוקה צ'כוסלובקיה להגנת ברית־המועצות יותר מכפי שזקוקה ברית־המועצות צות לנאמנות צ'כוסלובקיה.

כי גרמניה לא ויתרה על חבל־הסטודים. כל

ה שנתך עתה בפראג הוא הרבה יותר מאשר גורלה של צ'כוסלובקיה, חירותה הפנימית והחיצונית. נחתך גורל הקומוניזם.

★ ★ ★

אפשר להגדיר את הדבר בצורה פשוטה בתכלית — כי העניין הוא פשוט בתכלית.

המהפכה הקומוניסטית התחוללה בצ'כוסלובקיה בימי מלחמת־העצמאות שלנו. כל־מר: ימי המישטר הקומוניסטי שם הם כימי מדינת־ישראל.

לפני למעלה מחמישים שנה. כל אדם צ'כוסלובקי שהוא כיום בן 33 ומטה נולד או התבגר במדינה הקומוניסטית. כל אדם סובייטי בן 63 ומטה נולד או התבגר במדינה הסובייטית.

אם אחרי תקופה בה ארוכה אין המדינה הקומוניסטית יכולה להרשות לעצמה מידה של חופש — הרי מקומה בערימת־האשפה של ההיסטוריה.

★ ★ ★

הטענה הסובייטית נגד צ'כוסלובקיה, כפי שהיא משתמעת מתוך הנאו מים והמאמרים, היא זו:

אם יתקדם תהליך הליברליזציה בפראג, אם ינתן לאזרחי צ'כוסלובקיה לבחור את נציגיהם כי בחירות חופשיות, אם לא תהיה העיתונות משועבדת לצנזורה חמורה, אם לא יוחזק כאיכו כל גילוי של שאיפת־חופש על־ידי ה בולשת המדינית — כי אז יתמוטט המישטר הקומוניסטי.

ואם יתמוטט המישטר הקומוניסטי, יחזור וישתלט בצ'כוסלובקיה מישטר קאפיטליסטי, שישתלב בגוש המערבי.

אם יקרה כדבר הזה, תיחצר פירצה בח זית־הביטחון הקומוניסטי, המשתרעת מן הים הבאלטי בצפון ועד לים התיכון בדרום. צבא מערבי בצ'כוסלובקיה יאיים על פולין בצפון, הונגריה בדרום, בריה"מ במזרח. לכן שומה על ברית־המועצות, מתוך דאגה לביטחונה, למנוע כל התפתחות כזאת. מותר לה להפעיל לחץ מדיני, לעודד את הכוחות האנטי־ליברליים בצ'כוסלובקיה עצמה, ואם לפלוש לתוכה ולנכשה.

★ ★ ★

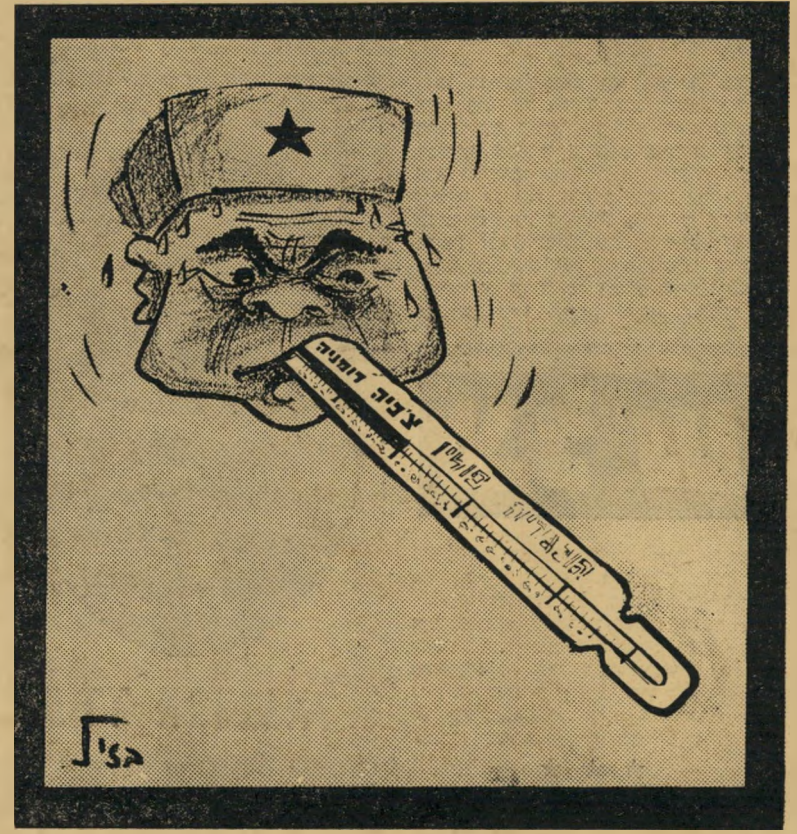
למראית־עין אין טענה זו מופרכת לגמרי. היא ראויה לניתוח רציני.

מותר למדינה לדאוג לאינטרסים החיוניים של ביטחונה, גם מעבר לגבולות עצמה, כאשר מאיימות עליה סכנות צבאיות.

הנה אנחנו, למשל, הדוגלים בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני, והרוצים לעזור לו בהקמת מדינתו החופשית — גם אנו תובעים יצירת מציאות צבאית שחשמש ערובה לביטחון ישראל. ברור שלא נוכל לסבול כי צבא עויין יחזור לגדה המערבית או לרצועת־עזה. נדרוש כי ההסדר הביטחוני חוני בין ישראל ופלסטין, שיהווה תנאי להגשמת פיתרון זה, יכלול את נוכחות צה"ל לאורך קו־הביטחון, כל עוד שוררת מלחמה של ממש במרחב.

מכאן שאין לזלזל בדאגתה של ברית־המועצות. צ'כוסלובקיה תקועה כאיזמל חד בגוף הגוש הקומוניסטי, כשחורו מופנה אל ליבה של ברית־המועצות.

צבא זר בצ'כוסלובקיה, ואף מישטר עויין בצ'כוסלובקיה, יסכינו את ביטחון ברית־המועצות. ברית־וארשה היא פדרציה ביטחונית

החוס עולה

הם רוצים בחיסול כל שרידי הצנזורה. הם רוצים בחיסול שירי מן־השרירות של שירות־הביטחון. הם רוצים כמדינת־חוק, בה יפקח בית־מישפט בלתי־תלוי עני זכויות־הפרט. הם רוצים בחופש־הביטוי.

מנוי וגמור עימם להנהיג צורה כלשהי של בחירות דמוקרטיות. יש הדוגלים כי הקמת מפלגות יריבות, סוציאליסטיות אף הן, שיתחרו במימסד הקומוניסטי החתיק, יש המסתפקים בפחות, הדוגלים רק בבחירות אישיות בקרב המפלגה הקומוניסטית, בהתחרות אמיתית בין המועמדים.

זהו המשמעות האמיתית של המהפכה הצ'כוסלובקית. אין זו מהדורה חדשה של המהפכה הרומנית, שחיסלה את התלות ה מחלסת של רומניה בברית־המועצות, אך לא ריככה במאומה את הדיקטטורה בור

יותר מילולי — שווה כקליפת־השום. בתום מלחמת־העולם השנייה גירשו ה צ'כוסלובקים מיליוני גרמנים מאזור־גבול זה. היתה זאת נקמה על התפקיד הבודני שמילאו גרמנים אלה, בשעה שהיטלר הכין את ביתור צ'כוסלובקיה ושעבוד חלקיה.

נקמה אכזרית, ששום גרמני לא שכחה. אם תהיה צ'כוסלובקיה אייפעם מבודדת, אם תסיר אייפעם את הכיפה האדומה של ברית־ווארשה, שה, יתנפל עליה הזאב הגרמני ויקרע אותה לגזרים.

מכיון שזהו דבר ברור, אין איש בפראג — או בהארשה, או במזרח־ברלין — חולם על פרישה מאגוד־הביטחון המזרחי.

★ ★ ★

גם עז פרישה מן העולם הקומוניסטי אין שליטה של צ'כוסלובקיה חולמים.